

Abaliget/206

PÉCS ÉS KÖRNYÉKE.

VEZETŐKÖNYV

A VÁROSBAN ÉS ANNAK KÖRNYÉKÉN.

A MECSEK-EGYESÜLET MEGBIZASÁBÓL

ÖSSZEÁLLITOTTA

KISS JÓZSEF

egyesületi titkár.

GÜNTHER MIKLÓS

PÉCS, 1894.

A MECSEK-EGYESÜLET TULAJDONA.

3. Kirándulások Orfűröl.

(Remeterét, Jakabhegy, Vágot, Bános, Abaliget.)

a) A fehér szín vörös keretben jelzés után délnek a Vöröshegyen át *Remeterétre* jutunk. (4·2 km.) Az út idősebb erdő árnyas lombjai alatt vezet a pázsitos nyiladékon át a tetőre, honnét szép kilátás van Sásdra és a közeli falvakra. A tetőről keleti irányban érjük el a Remeterétet.

b) Ugyancsak déli irányban fehér keretes sárga szín után a *Jakabhegyre* mehetünk. (5·2 km.) Utunk Orfűtől kiindulva átmegy a sziklás Szuadó patakon s az erdőbe érve, két mély völgy közti gerinczen gyenge emelkedéssel visz a tetőre, egy nagy terjedelmű fenyves közé. Innét újra a Szuadó völgyébe, majd egy kapaszkodón fölmenve egy tisztásra érünk, honnét szép kilátás van Pellérdre s a környező síkságra. A tisztásról árnyékos nyiladékon át érjük el a jakabhegyi vadászlatot.

c) Ha az Orfűtől Remeterétre vezető vörös színnel jelölt uton a Fáskerthez érünk, akkor innét 2 km-re északi irányban egy kék keretes fehér színnel jelölt tágas és árnyékos utra találunk, mely újabb 4·2 km. után *Vágotra* vezet, honnét gyönyörű kilátásunk van Mánfára és a regényes mántai országutra. Vágottól ugyanezen jelzés szép erdőn át *Bánosra* visz. (2·5 km.)

d) Orfűtől a fehér keretes kék szín után, Vágot mellőzésével egyenesen is *Bánosra* mehetünk. Fialat erdő árnyas fái alatt érünk a Lori völgybe s azon át a szép fekvésű Bánosra. (6 km.)

e) Orfűtől északra fekszik *Rákos* község, melynek határában egy *időszaki forrás* az u. n. *Sárkánykút* van, a határoló rétek szintjétől mintegy 20 m. magasságban. Nyilását a hegyoldalban találjuk s valószínűleg valamely földalatti közlekedő csőnek képezi egyik ágát.

Rendesen nem folyik belőle víz, néha azonban pár órán keresztül bőségesen önti azt. Valószínűleg valamely földalatti víztartóval képez közlekedő csövet, mely víztartó, ha a kívánt magasságig megtelik, ez esetben vizét a rákosi időszaki forrás száján önti ki. Valószínűvé teszi e föltevést azon körülmény, hogy a Mecsek északi lejtője telve van 30—40 m. átmérőjű s ugyanily mélységű, tölcseralaku bemélyedésekkel, melyek az esős időszak tartama alatt s záporok alkalmával tömérdek mennyi-

ségü vizet nyelnek el. Ép egy roppant vízmennyiség ömlik az anyaföldre a völgyek fenekén található számos tágszáju üregeken át is. Az időszaki forrás kiömlései semmi összefüggésben nincsenek az időjárás száraz vagy nedves voltával; néha a legszárazabb időjárásban nagy zugással önti vizét, máskor a legesősebb időben sem csorog. A nép azon mesét fűzi e forráshoz, hogy üregében egy sárkány tanyáz, s ha helyén megmozdul, akkor a vizet testével az üreghől kiszorítja.

f) Orfűről fehér keretes zöld színnel jelölt erdei uton Abaligetre érünk (Lásd 4. b.)

4. Abaliget.

A Budapest-pécsi vasut állomása, 750 lakóssal. Vendéglőjében szobát és olcsó ellátást találunk.

Mint plébánia már 1232-ben a pápai adóívekben fel van említve, de Pesty Frigyes szerint annak multjáról az okmányok föltűnően hallgatnak.

a) A vasuton utazó részére közöljük a mostani menetrendet. Pécsről indul 8²¹, 11³⁶ nappal és 11⁴⁰ éjjel; érkezés Abaligetre 9²⁰, 12¹⁵ és éjjeli 1⁰⁵ órakor. Indulás vissza Pécsre: 3⁵⁵ órakor reggel, 3⁰⁵ és 6⁵³ órakor délután; érkezés Pécsre 5¹² reggel, 4⁰⁸ d. u. és 7¹¹ este. *Jelzés a falu és állomás között fekete és vörös színekkel.*

b) Az Orfűről ide vezető 4 km. hosszú, fehér keretes zöld színnel jelölt ut kezdetben pár száz lépés távolig a községi legelőn vezet keresztül, majd fiatal vágás területen áthaladva (honnét igen szép kilátás van a vidékre) árnyas erdőbe kanyarodik. Mintegy $\frac{3}{4}$ órai erdei séta után kiérünk az Abaligettől délre fekvő s a cseppkőbarlangot magában foglaló hegy tetejére, honnét a község szép látképére s környékére van festői kilátás. — (A Pécs-orfűi utszakaszt l. 2 d. e. f. h. alatt.)

c) Egy más utvonal Magyar-Ürögön át vezet Abaligetre s vörös-kék színekkel van jelölve. Ez utvonal leírását l. 5. a. b. c. alatt.

A barlang a falutól délre alig egy kilométernyire fekszik, s hála Chalupni János volt — és Biró Imre jelenlegi abaligeti plébánosok érdeklődésének és áldozatkészségének, ma már teljesen és kényelmesen járható. A 1 $\frac{1}{2}$ m. magas s vasrácozattal elzárt barlangbejáratból kristálytiszta viz habjai csörgedeznek. A barlang egész hossza mintegy 500 m.

Érdekesebb képződmények a korona, függőhid, pisai torony, Mária-szobor, dom, tabernaculum, kákvária, szószek, függöny, sírkő, könyvtár stb. Az ugynevezett nagy dómban emberkéz által rakott fal maradványai s lépcsők láthatók, mik amellet szólnak, hogy itt valaha bejárat volt. A barlang végén van a pokol torka s ezen át jutunk a tóhoz, egy pár négyszög méter területü viztükörhöz, melybe a tető sziklakéрге leereszkedvén, elzárja a továbbhatolást, pedig valószínű, hogy a tón túl még folytatódik a barlang s tán, hogy éppen ott van annak cseppkövekben gazdag része, miután az első részből azok nagyrészt széthordattak. Épen e körülmény okozza azt, hogy nem a cseppkőképződmények képezik a barlang vonzóerejét, hanem a geologus előtt legérdekesebbek az évezredek óta dolgozó viz mesterművei, a vizmosás által csiszolt különféle mészkőalakzatok, minők a lovag, a bárd stb.

Régészeti tekintetben a barlang Wosinszky Mór által átkutatattván, a tudós régész abban az ősemlék ottlétének nyomaira bukkant.

A barlang bejáratától nyugotra eső legelőnek lejtőjén római temetkezési halmok (tumulusok) láthatók, melyekből az 1889. márczius 19—22-én rendezett ásások alkalmával több urna emeltetett ki néhány bronzmaradvánnyal (karperecz, mellű stb.) együtt.

(A barlangról először 1768-ban történik a plébánia történetében említés, mikor egy Mattenheim József nevű bátor molnár több társával nyakig vízben gázolva hatolt be annak egy részéig. 1819-ben Kölesi Vince ispán a barlangban emberi s állati csontvázakat talált s ugyanő a barlangot a „Tudományos gyűjtemények“ 1820. évfolyamában le is írta. A harminczas években a nyilást egy főur bővítette, hogy a barlang hozzáférhetőbb legyen, de épen ez volt a barlang szépségének megromtója, miután a barlang feügyelet nélkül állván, a látogatók a cseppkőképződményeket barbár módon megrongálták és elhordották.

A barlangba szolgáló belépőjegyek a tanitónál válthatók. Belépőjegy személyenként 30 kr., egy lámpa 10 kr., magneziumsodrony méterje 20 kr.; a vezetőnek egyszeri kalauzolásért bárhány személynél 50 kr. jár.